

Az ujjnélküli város

ŠTEFÁNIK,
Ondrej
(ford. Mészáros
Tünde)
Az ujjnélküli város
Typotex, 2016
(megjelenés előtt)

– Itten nem lesz semmiféle ateizmus! A szabadidejükben abban nem hisznek, amiben csak akarnak, de itten Istenben hívés van! – üvöltötte a bajuszos férfi a folyosó túlsó végéből a kávéautomatánál kaszinózó három rendőr felé.
– És miből gondolja, hogy most épp nem hiszünk? – kérdezte alázatos hangon az egyikük, nyeszlett, mint egy vonalkódpálcika. A többiek óvatosan röhögcséltek.

– Látom magukon. Tablettákon akarnak élni? Ez a maguk istentelen cinizmusa... Ne basszák már az agyamat! Így nem jutunk sehova! – lovalta bele magát a Bajuszos. Vonalkód kereszket vetve söpörte le egyenruhájáról az ebéd morzsáit.

– Hagyja a francba, főnök – csitította a Bajuszost a mögötte álló szőke fiatalember. Civilben volt ő is.

– Az ilyen szarjankók miatt bukott el Róma, és miattuk bukik majd el Európa is! – háborgott tovább a Bajuszos. – Különben is, mi a faszomat kávézgatnak maguk itten? Nincs semmi dolguk? Ha jól tudom, a városban szabadon kószál egy félbites baromállat, hentesbárdal a kezében.

A három rendőr mormogott valamit, és elhagyták az őrsöt. Vonalkód keskeny kis árnyéka a Bajuszos lába elé vetült. Vonalkód jó rendőr. Ilyen ócska árnyékkal sosem lesz belőle gazember. Viccesen nézne ki sötét sikátorokban lopakodva. A kávéautomatából visszahullott némi apró. A Bajuszos fogott egy húszcentest, feldobta a levegőbe, majd lapáttanyerével lecsapta. Felemelte a kezét, megnézte az érmét. Fej.

– Baszhatjuk – sóhajtotta, és megveregette a Szőke vállát.

Bementek a kis irodába. A Bajuszos leült az asztalhoz, szó nélkül rágyújtott, és telepumpálta magát nikotinnal.

– Hogy lehet, hogy mindazok után, amit látott és megélt, még mindig hisz Istenben? Nem értem – szölt a Szőke tisztelettudó, beosztotti hangon.

– Vegye úgy, hogy ezt a hülye kérdést meg se hallottam – felelte a Bajuszos, és egyik ujjával helyregereblyezte dús arcszőrzetét. Remekbe szabott bajusz volt. Mintha egy ezüstmókus-farkat ragasztottak volna tépőzárral az arcára. A munkatársait évek óta idegesítette a szőrös tapasz, és naponta érzik a késztetést, hogy letépiék a képéről. – Mit gondol, van valami statisztika arról, hány elmebetegnek sikerül végül a tömegek élére kerülnie? Hányan futnak be karriert, és hányan végzik zakkant kukaprédikátorként az utcán vagy a pszichiátrián? – kérdezte a Bajuszos, szórakozottan lapozgatva a papírjait. A Szőke hallgatott.

– Ezt nevezik elpocsékolat elmebajnak – folytatta a Bajuszos, sűrű füstfelhőt pöffentve.

– Legalább harmincan telefonáltak ma, hogy tudják, ki a Hasfelmetsző... – sóhajtott csüggedten a Szőke.

A Bajuszos előkotorta a fiókból a pisztolyát. Végigsimította a Glock fényes csövét. Fegyverét élő, saját éntudattal rendelkező lénynek tekintette. Mikor a markába szorította, érezte, hogy árad szét a testében a tiszta hegyi kristályból tóduló löketnél is erősebb energia. Az összes szétkúrt csakráját helyrehozhatná vele.

– Mit gondol, dekonceptualista a fickó? – szólalt meg kiszáradtva újra a Bajuszos.

– Nem tudom... Az micsoda? – kérdezett vissza értetlenül a Szőke.

– Frusztrált művész, akinek átbaszott. Mint az a Damien Hirst. A marhák mumusa. Félbevágja a teheneket, aztán vonszolja őket galériáról galériára.

– Kicsoda?

– Damien Hirst – ismételte meg a főnök.

– De miért metéli félbe a teheneket? – tudakolta a Szőke.

– Biztos bekattant attól, hogy rendes képet nem tud festeni.

– Inkább marhát metéljen, mint embereket – szögezte le a Szőke.

Nem egy új társadalmi modell eszméjét hozom. Konceptió nélküli forradalmat kínálok.

1. lépés: Megtagadni mindent és mindenkit

2. lépés: Nem tisztelni senkit és semmit

3. lépés: Fellépni mindennel és mindenkiel szemben

A Cédulás

A sötétség behúzódott a bútorok alá. Edo nagy nehezen kinyitotta a szemét, az órára pillantott, és megrémült a rengeteg időtől, amit létezéssel kell kitöltenie a nap végéig. A szobába tolokodott befele a nap, amely gravitációs hatásával naponta próbálta megtartani Edót keringési pályáján. Ahogy ezt a naprendszer többi elemével is tette, minden külön engedély nélkül. Hét óra! Annyám... Visszacskuta a szemét, remélve, hogy sikerül még egyet sunynia, de az éhség erősebbnek bizonyult. A hűtőben egész éjjel ott pácolódott a tarja. Most eljött az idő. Felkelt, kiment a konyhába, kinyitotta a hűtőszekrényt, és kis híján megütötte a guta. A frigő zsúfolásig volt zöldséggel, ilyen-olyan gyommal, salátával, magvakkal teli talkákkal, meg valami pitypangra emlékeztető ízével.

– Beáta! – kiáltott fel rémulten. Mikor csinálta ezt? Magok? Hát hogy fogyasztat ilyesmit? Hiszen kicsírázik benne! Egyszer majd arra ébred, hogy Beáta helyett egy fa fekszik mellette. Full levélzet, gyanta meg minden más bizbasz, amitől fa lesz a fa. A gyom mögül azonban szerencsére kikandikált a pácban fuldokló kincset rejtő kis edény.

Boldogan nyúlt érte. Tarja helyett bűdös szószban szottyadó saláta volt benne, mellette egy odafirkantott üzenet:

Nem akarom, hogy infarktust kapj. Szeretlek. Beáta

Edo olyan dühösen meredt a pléhbőgrébe, mint a vénember, akinek tulajdon gyermekei, azok a hálátlan hiénák kilopták az ágya alól a temetésére összekuporgatott pénzt.

Szeretlek? Edo viszont nem szereti őt. Az érzékei ellen elkövetett merénylet miatt már szeretni se tudja. Jobban szereti a tarját, mint Beátát. Vége. Vége a kapcsolatnak, vagy mi a tököm is az a kíséret, amit ők ketten itt folytatnak. Van neki elég baja, az hiányzik most a legkevésbé, hogy Beátával és a zöldségeivel izéljen most. Vagyis hát tulajdonképpen egyáltalán semmi izeléshez sincs kedve a Beával. Zúgott a feje. Belerogyott a konyhai fotelbe, hogy nyugodtan átadhassa magát a felháborodásnak. Rágyújtott, felállt, bekapcsolta a mélyhűtőn heverő öreg kisorádiót, majd azzal a reménnyel ült vissza, hogy az éter hullámai kimosnak magukból valamit, amitől majd csúcsra járhat benne a düh. A rádióban egy hazai énekes beszélt készülő albumáról, angyalokról, interperszonális kapcsolatokról. Hogy érdekesebbé tegye a mondandóját, elmesélt egy vicces történetet arról, hogyan készült az új lemez. A vicces történet után tulajdon szívből jövő kacajával is megajándékozta a hallgatókat. Edo elgondolkozott rajta, hogy miért nevetnek úgy a vicces énekesek, mintha fuldokolnának. Hangosan szürcsölik a levegőt, félnek, hogy bármelyik pillanatban elfogyhat. Ezután egy dal következett, amelyből kiderült, hogy a szerelem mindenre orvosság, kivéve magát a szerelmet. Ez már sok volt Edónak, és az off-gombbal elküldte az énekest melegebb éghajlatra. Aztán szép csendben dühöngött tovább a fotelben. Dühöngött az énekes miatt, a rendőrök miatt, Beáta miatt, a reggel miatt. Csengettek. Kiszakította magát a dühöngésből, és ment ajtót nyitni.

A küszöbön Frank Sinatra vigyorgott. Vagyis hát valaki, aki Frank Sinatrára hasonlított. A fehér kalap alól olyan fekete szempár szikrázott Edóra, ami lyet csak szektavezéreknél szokott juttatni az Úristen. A fehér zakó úgy ragyogott, hogy szinte bántotta Edo szemét. A férfi két kezében egy-egy kosár volt. Az egyikből egy lúd tekintgetett kifelé gonoszul, a kisebbik pedig hímzett népművészeti terítővel volt letakarva.

– Nna, megjöttünk – szólt vidáman Sinatra, széles mosolyra villantva hófehér fogsorát.

– Meg? Ki maga? Kit keres? – kérdezte kissé riadtan Edo, s közben rádöbent, hogy a röhejes katicás pizsamájában áll a vélhetően örült látogató előtt.

– Magát, fiatalember. Magát kerestük, s mint látja, eredményesen. Örülünk. – Sinatra mosolya még szélesebbé vált. Gyakorlatilag kettészelte a fejét.

– Ismerjük egymást? Vagy árul valamit? Ki maga? – kérdezte Edo újra bizonytalanul, és rándított egyet a vállán, hátha sikerül néhány katicát eltakarania. Az izeltlábúak bemásztak a pizsamakabát gyűrődéseibe, hogy ott amorf pacákká változzanak.

– Hogy kik vagyunk? Hát látogatók... Nézze! – Sinatra felemelte a kosarat, és Edo dermedt arcába tolt a libát. A szárnyas rémülten sziszegett.

– Az ország csaknem kilencven százalékát a vidék alkotja, így feltételezzük, hogy a látogatók nagy része is vidékről érkezik. A jó vendég pedig mindig hoz valamit, amivel örömet szerez a házigazdának. Valami rá jellemzőt. Nézze. – Sinatra, avagy a Látogató Edo egyre düllődő szeme elé emelte a hímzett terítővel fedett kosarat. A terítő alól méretes Tesco-címkével ellátott befőttek kandikáltak ki.

– Hoztunk kompótot, amint az egy derék vidéki tántihoz illik. Sajnos azonban befőzéssel nem foglalkozunk, így a kompótok beszerzését egyszerűbb módon, egy Tesco áruházban eszközölt gazdaságos bevásárlás útján oldottuk meg idejővet. Reméljük, fiatalember, hogy ezzel is ugyanolyan örömet szerzünk, mintha a gyümölcs a saját kertünkben termett volna.

Sinatra, avagy Míster Látogató újra virított egy széles mosolyt, de közben le nem vette volna vérfagyasztó tekintetét Edóról. Edo agyán átcikáztak a lehetőségek – Sinatra barátkozni akar vele, meg akarja ölni, erőszakolni, fel akarja dugni a libát a seggébe, ki akarja szagatni a belsősegeit, és kompótot akar főzni belőlük.

– Nem értem. Ez valami kandi kamera? Fizetnek érte? Ne haragudjon, nincs most ehhez kedvem, mert... – de nem fejezhette be a mondatot.

– Kandi kamera? De hát miért rejtjenék el egy kamerát? Nekünk nincs rejtegetnivalónk. Magának talán van? Igaz is, fiatalember, nem gondolja, hogy illendő lenne beljebb invitálni a vendégeket? Csak nem a folyosón fogunk trafikálni, mint a takarítónő a portással! Hát mondja, nincs igazam?

Míster Látogató az ajtóhoz nyomta a libás kosarat, és ügyesen beszlisszolt Edo mellett a lakásba. Egyenesen a nappali felé nyomult. Mintha itt lakott volna egész életében. Edo nem mozdult, állt a koszos padlóhoz szögezve a katicás pizsamában. Az utat képtelen volt elállni, így legalább mondani akart valami értelmeset, de egyetlen szót se bírt kinyögni. Csak nézte bután Míster Látogató hátát és a kosárból kimeredő fejét. A liba körbetekintett, úsztatót keresgélve, s miután nem talált értékelhető vízfelületet, gágogott egy bánatosat.

– Vendég a háznál, Isten a háznál! – folytatta a hivatlan látogató. – Ami pedig a befőtteket illeti, lejön a címke, ha beleállítja az üveget egy vödör langyos vízbe. Senki meg nem mondja majd, hogy nem házi! Mintha a nagymamuskája főzte volna be, olyan lesz. Maga se fogja tudni megkülönböztetni. Higgye el.

Míster Látogató besétált a nappaliba. Nézte, hova tehetné le a kosarakat. A még mindig zsibbadtan álldogáló Edóhoz fordult.

– Kapja össze magát, fiatalember, egy-kettő! Nem mindennap fogadhat az ember vendéget! Használja ki ezt az értékes lehetőséget.

Edo beült a taxiba

Az „500 lakás” nevű pozsonyi negyed úgy virul ősszel, mint az egyhangúan zubogó víz, melyet végre-valahára megszínezett az erdeigyümölcs-tea.

A házakat elválasztó terecskék tarka levélszőnyege festőin simul a nedves levegővel átítatott lélekre. A negyed hajdan sudár nyárfákkal büszkélkedett, melyek mint fáraók síremlékei nyúltak az ibolyaszín horizontba. De csak míg elöregedésük okán ki nem vágták őket mind egy szálig, amputálva ezzel a környék szívét. Az ősz ennek ellenére még mindig olyan varázslatos erre-felé, hogy az első varjakat is fekete harmatméz-gyöngyöknek látja az ember. A fekete cseppek édes ízéhez kétségkívül hozzájárul a legjobbak között számon tartott téglaházak lakótelepe is.

Szóval itt, az „500 lakás” nevű negyedben él Edo. Az ősz enyhén szólva nem lelkesíti, és attól kezdve, hogy kinyitja reggel a szemét, morog a reklámokból a túlbuzgó marketingnek köszönhetően bosszantóan korán tolakodó karácsonyi muzsika miatt.

Az utcáról vad dudálással jelzett a taxis. Edo egy nonprofit szervezet logójával ékes fekete pulcsiban állt a tükör előtt, és utálkozva fintorgott. Nagyon, de nagyon elégedetlen volt a látvánnyal. Koszos minden holmija, többméteres körzetben ez a pulóver az egyetlen tiszta rongy. Azt se tudja, hogy került hozzá ez az izé. A zakói mind a tisztítóban. Nincs mit felvennie. Úgy néz ki ebben a gönchben, mint valami aktivista vagy kőgazdag énekes egy jótékony-sági esten, nem pedig úgy, mint valaki, aki olyan, mint Edo. Edo ízlésesen öltözik, feltűnésmentesen, *definícióbiányosan*. Nem szereti, ha holmi feliratos rongyokkal határozzák meg magukat az emberek.

Beült a taxiba, és felháborodva látta, hogy a pofátlan kocsis dohányzik. Nem mintha zavarta volna a cigaretta, hiszen maga is elsőligás bagós – na de a személyével szembeni tiszteletnek ez a teljes hiánya! Dudál, nem köszön, a pofájába füstöl. Amilyen elvetemült, talán még le is tegezi. Edo odamorogta neki a címet. A sofőr kidobta az ablakon a cigarettát, és szép komótosan elindult. A műszerfal fölött ingatni kezdte a fejét egy kis műanyag kutya.

– Ismeri Eleai Zénónt? – kérdezte Edo ellenségesen.

– Ismernem kéne? – felelte dörmögve, az érdeklődés legcsekélyebb jele nélkül, Edóra egy pillantást sem vetve az a pofátlan alak. Edo közelebb hajolt hozzá.

– Zénón szerint a kilótt nyílvesző mozgása minden pillanatában bizonyos helyet foglal el a térben, amiből az következik, hogy repülése során a nyílvesző mindvégig mozdulatlan. Vagyis mozgás tulajdonképpen nem létezik, így például maga is mindig csak áll. Ebből kifolyólag nem is szabadna pénzt kérnie ezért a fuvarért – jelentette ki Edo gyilkos mosollyal.

– A Zénónoknak találták ki a várakozási díjat, szóval ha gondolja, megállhatok egy fél óráckára – mondta továbbra is higgadtan a sofőr.

– Rágyújthatok?

– Nem. Leszoktam, és a magamfajta leszokott dohányosok rühellik a füstöt.

– Leszokott? Hiszen egy perce nyomta el a cigarettáját – háborgott Edo.

– Az volt az utolsó. Azóta nem dohányzom – mondta a sofőr.

– Nem hiszek magának.

– Én se magának. Ezért azt javaslom, üljük végig ezt az utat szép csendben – mondta a taxisofőr. Baszni a konverzációra, az utas kussoljon csak szépen. Edo megvetően mérte végig a sofőrt. Idősebb, ráncos pók, apró szeme alatt méretes táskák, eséllyel indulna egy Sergio Leone-film castingján. Ránézésre nem jelentene számára különösebb problémát, hogy felszedjen egy nőt, de a kozmetikai nuánszok teljes elhanyagolása rontja az összképet. Feltehetően nem tudja, hogy az ennyire hanyag elegancia egy bizonyos életkorban már nem igazán szexi. Edo addig utaztatta vissza az időben a sofőrt, míg James

Vlado Janček

Ki fújta meg a kardigánom?

*Péntek este éreztem a partilázatot,
irány a diszkó, jövők, vigyázat!
Kedvem támadt egy kis tuc-tuc-tucra,
ott fűztem a csajokat trendi cuccba.*

*Biztos a siker, hisz lábamban a bugi,
Van szokimondó dumám, meg piám is van, dugi.
Horgomon a csajok máris ketten,
Ott termék velük a táncparketten.*

*Csapatjuk a diszkót,
lecc parti kám on! –
Ki fújta meg
a kardigánom?
A kardigánom, a kardigánom, a kardigánom, a kardigánom!*

*Dübörog a diszkó,
jee, jee, jee!
Pontban este tizkó,
na ne, na ne, na neee!*

*Jó dolog a belbecs is, de fontosabb a külcsín,
ezért is fájt annyira, hogy elveszett a pulcsim.
A pulmál ott még rajtam volt, de most hol van?
Még emlékszem, hogy rajtam volt a mosdóban.
Nem int semmi úgy a bangulatnak daszvidánnját,
mintha ellopják az ember kardigánját.*

*Minőségi cucc volt, nem a szöszölődős fajta,
egyetlen szösz nem sok, ammi sem volt rajta,
ó nem!
Csapatjuk a diszkót,
jee, jee, jee!
A csajok meg a fickók,
na ne, na ne, na neee!*

*Ettől anyám ki fog borulni baromira,
és ettől apám ki fog borulni baromira,
és a tesóm ki fog borulni baromira,
én is ki vagyok, ki vagyok borulva baromira!*

*Csapatjuk a diszkót,
lecc parti kám on! –
Ki fújta meg
a kardigánom?
A kardigánom, a kardigánom, a kardigánom, a kardigánom!*

VARRÓ DÁNIEL FORDÍTÁSA

Deant nem látta maga előtt. Aztán magát is megnézte a visszapillantóban. Elgyönyörködött a fényesbőr-kanapét idéző tiszta arcbőrében, és lesimogatott néhány elálló sötét hajszálát. Egész okésan néz ki. Olyan egészségesen. Tüköröm, tüköröm, te visszapillantó, mondd meg nekem, ki a legszebb e vidéken? Te vagy, Edo, ki más lenne. De csak jobb profilból.

– Olvastam egy folyóiratban, hogy nemsokára lesz olyan berendezés, amely molekuláris szinten viszi át az embereket egyik helyről a másikra. Vagyis nem kell majd közlekedni – próbálkozott Edo rövid csend után újra.

– Lehet, hogy nem lesz olyan, hogy nemsokára – mondta a taxis. A kutya a műszerfalon egyetértően bólintott, kétszer, Edóra vicsorította műanyag fogorát, majd eltöttyedt újra.

– Maga egész szimpatikus nekem – közölte Edo tétován.

– Maga pedig kegyetlen ember. Látszik – felelte a sofőr.

– Tényleg úgy gondolja, hogy kegyetlen vagyok? – kérdezte Edo, és a biztonság kedvéért becsatolta a biztonsági övét.

– A két brutális gyilkosság miatt többen járnak most taxival. Nem akarok gyalogolni, se buszra szállni. Nekünk ez jó. Egyszeriben áldozatnak érzi magát mindenki. Minél többet beszélnek róla, annál több utasunk van. Szóval hallottam és beszéltem róla épp eleget, úgyhogy ne haragudjon, de nem bírok már hallgatni senkit – fújt visszavonulót a taxis.

– Nehogy most a taxisokat kezdje nyuvasztani, amiért lenyúlják az ügyfeleiket – székelta tovább Edo.

– Csak jöjjön. Bezárnám a gecit a csomagtartóba, és hagynám éhen dölgölni. Gebedjen meg! És gebedjen meg vele a gyűlölet, mert az is itt van már mindenhol, mindenben. Iszonyat. Beteg ez a kibaszott világ tisztára – idegesítette fel magát a sofőr.

– Itt megállhat. Mennyi lesz?

A taxis megállt. Az óra nem világított, ki volt kapcsolva. Az éltes James Dean odafordult Edóhoz, és ránézett, most először. A szeme tiszta volt, mint a nyári éjszaka, meglepően jószágos és naiv, mintha egy meséből lépett volna elő, és ez a tekintet egészen más dimenzióba helyezte. A boldog, kiegyensúlyozott ember dimenziójába.

– Ingyen volt, maga az utolsó utasom. Holnap nyugdíjba megyek, és elhátároztam, hogy az utolsó munkanapomon lesz egy jócselekedetem. Remélem, maga megérdemli.

– Senki se érdemli meg, hogy ingyen furikázzák, én meg aztán végképp nem. A biztonság kedvéért cselekedjen ma még egy jót, mert nem tudom, hogy ez beszámítódik-e. De jót amúgy sem saját maga miatt, hanem azokért kellene cselekednie, akiknek szükségük van rá. Persze ha úgy nézek ki, mint akinek szüksége van a potyafuvarra, akkor rendben van a dolog. Isten minden bizonnyal értékelni fogja a maga önzetlenségét és jószándékát.

– Már értékelte. Unokám lesz – mondta örömmel a sofőr.

– Unokái a rossz embereknek is vannak. Viszlát!

Edónak hízelgett, hogy ő volt a taxis utolsó utasa. Legalább valamiben utolsó lehet. Ráadásul egy jócselekedet áldozatává vált. Manapság már jótevésre is építhető karrier. Díjakat osztogatnak a jószágért, melynek gyakorlása lelki egyensúlyhoz, békességhez vezet. Kiszállt a kocsiból, rágyújtott, és beszippantotta Pozsonyt. Bírja ezt a várost. Jól megvan vele. Örök szeretője. Pozsony kullancsként kapaszkodik bele. Se vele, se nélküle. Mindenki megbolondult ebben a városban, de állítólag más városokban is mindenki megbolondult, szóval ez nem probléma. Baktatott az óváros utcáin, törzskocsmájához közeledve egyre idegesebben. Mi van, ha ott lesz a Kiscsaj? Jó lenne. Ez a helyes kis teremtés igencsak zavarba tudja hozni, pedig olyan ártatlan, olyan gyermeki, olyan naiv... Fogalma sincs, hogy kellene a Kiscsajjal viselkednie. Nővel, vagyis hát inkább lánnyal szemben ennyire gyámoltalan talán az óvoda óta nem volt. Úgy érzi magát a társaságában, mintha állásinterjún lenne. És ez egy furcsa érzés. Talán szerelmes. De hát az ember tizenhét éves kora után már nem tud szerelembe esni. A szerelemnek a középiskolával vége. Az utána következő kapcsolatok már csak a nosztalgiából táplálkoznak. A gimiben eszébe se jutott volna senkinek kapcsolatot erőltetni a szerelembe.

(regényrészlet)

MÉSZÁROS TÜNDE FORDÍTÁSA